

Opinie is een vrijplaats voor discussie.

Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 550 woorden, Lezersreacties (lezers@trouw.nl) maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Redactie Opinie Trouw
Postbus 859, 1000 AW, Amsterdam
t 020-5629444, opinie@trouw.nl
Lezersreacties: lezers@trouw.nl

COMMENTAAR

Gas is een goede tussenoplossing

Biomassa, in de praktijk vooral houtsnippers of geperste houtkorrels, is al een aantal jaar inzet van een fel debat. Vooral omdat biomassa volgens het Energieakkoord een mooi 'groen' alternatief is voor steenkool waar de grote energicentrales nu nog op draaien. Dat kolen slecht zijn voor klimaat en milieu, is alom bekend.

Door dat 'groene' imago wordt biomassa ook steeds vaker gestookt in lokale, middelgrote biomassacentrales. Die centrales rukken op in de regio, wat weerstand bij de bevolking oproept. Logisch. Deze centrales zijn, ondanks filters, in essentie weinig meer dan enorme houtkachels. En we weten hoe hele buurten daar onder gebukt kunnen gaan. Zeker gezien de snelle opmars van biomassacentrales is het daarom nodig dat het onderzoeksinstituut RIVM vaart maakt met het aanvullend onderzoek naar de gezondheidsaspecten (fijnstof) van deze centrales. De gedachte achter die middelgrote biomassacentrales is dat ze vooral valhout, tophout of snoeihout uit de regio verwerken. Uit bossen en plantsoenen. Maar dat zal, zeker bij een centrale met enige capaciteit, nooit haalbaar zijn. Daarvoor vragen deze centrales te veel aanvoer. Daarvoor moet dus biomassa uit andere landen worden geïmporteerd.

Voor biomassa moeten elders in de wereld bomen worden omgehakt. Wat is daar duurzaam aan?

Daarmee komt nog eens nadrukkelijk de vraag op tafel: hoe duurzaam is de aanvoer van deze biomassa, bijvoorbeeld uit Canada of de Baltische Staten? Wat is er eigenlijk 'groen' aan bijstook, waarvoor elders in de wereld bossen worden omgehakt? Bovendien: al sinds 2008 is bekend dat de verbranding van biomassa helemaal niet klimaatneutraal is. De hoeveelheid CO₂ die daarbij vrijkomt, moet immers gecompenseerd worden door nieuw aan te planten bomen. Die doen er jaren over, zo niet eeuwen, voordat ze alle CO₂- hebben gecompenseerd die bij de verbranding van biomassa vrijkomt. En hout brandt zo weinig efficiënt dat de CO₂-uitstoot zo'n vijftien procent hoger is dan die van steenkool.

Omdat het grootschalig inzetten van biomassa niet duurzaam is, is het verstandiger te stoppen met de stook van hout en houtpellets. Beter is het om de gasgestookte centrales weer in te schakelen. Nu liggen die vaak in de mottenballen, omdat ze niet op kunnen tegen de lage stroomprijzen van de kolencentrales en hun gesubsidieerde 'groene' bijstook.

Met het weer opstarten van gascentrales is het klimaatgediend: de CO₂-uitstoot van gas is bij verbranding tot 50 procent lager dan die van steenkool. Gas is dus veel minder vervuilend dan biomassa en steenkool. Het stoken op gas ligt vanwege 'Groningen' gevoelig, maar het is beschikbaar in Rusland en, beter nog, in andere landen. Daarmee is gas in de transitiefase naar duurzame energie een goed alternatief.

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

Beloftes van meer natuur en bos zijn niet zomaar waar te maken

René van Druenen en Esther Vastrick
Agrobosbouw NL

Bomen hebben de laatste tijd de nodige aandacht op zich weten te vestigen. Omdat ze minder gekapt moeten worden ('Natuurorganisaties: stop met kaalkap') of omdat ze meer aangeplant moeten worden ('Shell helpt klanten klimaatneutraal autorijden') of anders. Maar dat meer en anders valt niet zomaar waar te maken. Zo weten de provincies hun belofte uit 2013 dat ze vóór 2027 samen 80.000 hectare nieuwe natuur aanleggen, al niet waar te maken. De teller staat nu op 36.000 ha en in het huidige tempo worden de ontbrekende 44.000 ha pas in 2049 gerealiseerd. Daar komt bij dat het voorliggende klimaatakkoord inzet op de aanplant van tienduizenden ha natuurlijk bos én ruim 30.000 ha agrobosbouw tussen nu en 2030. Maar waar zou al die grond vandaan moeten komen? Inderdaad, vooral van de landbouw. Bijvoorbeeld in de vorm van agrobosbouw: het op een (klimaat-) slimme manier combineren van meerjarige gewassen als bomen, struiken en kruiden met éénjarige gewassen als granen en groenten (agroboskalkers) of met dieren als koeien, varkens en kippen (agrobosweides). Een probleem is dat natuur en landbouw altijd op zijn minst met de rug

naar elkaar toe hebben gestaan. Deze houding begint her en der langzaam te veranderen, maar dat mag echt wel een tandje hoger als we al onze ambities willen waarmaken. Wat onze wet- en regelgeving betreft is het van hetzelfde laken een pak: het gaat óf over natuur óf over landbouw, iets daar tussenin lijkt gewoon niet te bestaan. Het scheppen van geleidelijk verlopende overgangen is noodzakelijk. In de wet- en regelgeving zouden we een nieuwe categorie kunnen openen

Hoe relevant nog is de manier waarop we ons landschap letterlijk onderling hebben verdeeld

men: agronatuur. Die ook kan dienen als geleidelijke overgang tussen stad en platteland of natuur en landbouw.

Advertentie

Wat de financiering van alle ambities op dit gebied betreft ligt er mogelijk ook nog een advertentie onder het Europese gras. Op 2 september 2015 stelde de Europese Commissie vast dat terrein behorende organisaties (tbo's) staatssteun hebben ontvangen. Die kreeg toen goedkeuring omdat die werd verleend voor 'diensten van algemeen economisch belang'. Maar inmiddels vindt er als gevolg van een uitspraak van een

Europese rechtbank vervolgonderzoek plaats. De uitkomst zou wel eens kunnen zijn dat staatssteun aan tbo's als Staatsbosbeheer toch niet langer is toegestaan. En dan hebben we dus een extra probleem.

Niet alleen in deze context zou een andere organisatievorm, gekoppeld aan ons hele landschap ('landschapinclusief') en niet aan natuur óf landbouw, het overwegen waard zijn. Datzelfde geldt voor de wat archaisch overkomen- de gebiedsindeling ('invloedsferen') waarmee Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de 12 provinciale landschappen nog steeds werken.

Je zou je kunnen afvragen hoe relevant de ontstaansgeschiedenis van deze organisaties en de manier waarop ze ons landschap letterlijk onderling hebben verdeeld in deze tijd nog is. Zou het niet voor de hand liggen als zij, samen met waterschappen en zo, opgaan in nieuwe, compacte, onder democratische controle staande en vooral klimaat- en gebiedsorganisaties? Allemaal zaken die LNV-minister Carola Schouten zou kunnen meenemen in haar overwegingen als ze aan de slag gaat met de bosnota.

We zouden overigens ook niet zo over- spannen moeten reageren op al het kappen van bomen. Het toepassen van inlands hout in de bouw bijvoorbeeld, als vervanger van staal en beton, levert een flinke vermindering van CO₂-uitstoot op en is goed voor ons klimaat. Als die houtkap maar op een weloverwogen en slimme manier gebeurt.

LEN

